

نقش واسطه‌ای کنترل هیجانی در رابطه بین نیازهای اساسی روان‌شناختی با گرایش به مصرف مواد مخدر در دانش‌آموزان

The Mediating Role of Emotional Control in the Relationship Between Basic Psychological Needs and the Tendency to Use Drugs in Students

Ali Watandost, PhD Candidate

Arslan Khan-Mohammadi, PhD✉

Jamal Sadeghi, PhD

Rajabali Mohammadzadeh, PhD

علی وطن‌دوست^۱

ارسلان خان‌محمدی^۲

جمال صادقی^۳

رجبعلی محمدزاده^۴

Abstract

The present study was conducted with the aim of investigating the mediating role of emotional control in the relationship between basic psychological needs and the tendency to use narcotic drugs in secondary school students of Noor city. The current research is one of the descriptive-analytical and correlational studies and was carried out using the path analysis method (structural equation modeling). The current research was carried out by correlation type and using the statistical method of structural equation modeling. The statistical population of the present study was all secondary school students of Noor city in the academic year 2021-2022f; And the research sample included 250 people who were selected by multi-stage cluster sampling method. The questionnaires that were considered to collect information from the sample group were: Substance Abuse Propensity Questionnaire (IAPS), Basic Psychological Needs Questionnaire (BSNQ; Guardia, Desi and Ryan, 2000), Emotional Control Scale (ECQ2) by Roger and Nashover (1987). Pearson correlation and structural equation modeling (SEM) were used for statistical analysis of data. The results showed that basic psychological needs have an effect on the tendency to use drugs both directly and indirectly through emotional control. In general, according to the results, it can be said that emotional control plays a mediating role in the relationship between basic psychological needs and the tendency to use drugs in students. that by increasing the amount of basic psychological needs in high school students, the amount of their tendency to use drugs decreases and that by increasing the amount of emotional control in high school students, the amount of their tendency to use drugs decreases and vice versa.

Keywords: Addiction, Emotional Control, Basic Psychological Needs, Tendency to Use Drugs, Student

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش واسطه‌ای کنترل هیجانی در رابطه بین نیازهای اساسی روان‌شناختی با گرایش به مصرف مواد مخدر به صورت موردی در دانش‌آموزان متوسطه دوم شهرستان نور انجام گرفت. پژوهش حاضر جز مطالعات توصیفی-تحلیلی و از نوع همبستگی است و با استفاده از روش تحلیل مسیر (الگویابی معادلات ساختاری) انجام شد. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر نور در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بودند. نمونه پژوهش شامل ۲۵۰ نفر که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ابزار پژوهش مقیاس گرایش به مصرف مواد (IAPS)، پرسشنامه نیازهای بنیادین روان‌شناختی (BSNQ) و پرسشنامه کنترل هیجانی (ECQ2) بودند. برای تحلیل آماری داده‌ها از همبستگی پیرسون و الگوسازی معادلات ساختاری (SEM) استفاده شد. نتایج نشان داد نیازهای اساسی روان‌شناختی هم به‌طور مستقیم و هم غیرمستقیم از طریق کنترل هیجانی بر گرایش به مصرف مواد مخدر اثر دارد. به‌طور کلی با توجه به نتایج می‌توان گفت که کنترل هیجانی در رابطه بین نیازهای اساسی روان‌شناختی با گرایش به مصرف مواد مخدر در دانش‌آموزان متوسطه دارد. با افزایش میزان نیازهای اساسی روان‌شناختی در دانش‌آموزان متوسطه، بر میزان گرایش به مصرف مواد آنان کاسته می‌شود و با افزایش میزان کنترل هیجانی در دانش‌آموزان متوسطه، از میزان گرایش به مصرف مواد آنان کاسته می‌شود و برعکس.

واژه‌های کلیدی: اعتیاد، کنترل هیجانی، نیازهای اساسی روان‌شناختی، گرایش به مصرف مواد مخدر، دانش‌آموز

دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۴/۳۰ تصویب نهایی: ۱۴۰۱/۹/۲۵

۱. گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، بجنورد، ایران.

۲. گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد آیت‌الله آملی، آمل، ایران. (نویسنده مسئول)

۳. گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران.

۴. گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

● مقدمه

اعتیاد (addiction) از مهم‌ترین چالش‌های بهداشتی و روانی اجتماعی جوامع در عصر حاضر است که گستره جهانی یافته است؛ مشکلی که میلیون‌ها زندگی را ویران و سرمایه‌های کلان ملی را صرف هزینه مبارزه و پیشگیری، درمان و آسیب‌های ناشی از آن می‌نماید (لی و همکاران، ۲۰۱۶؛ لیو و همکاران، ۲۰۲۰). افزایش گرایش جوانان به مواد بسیار نگران‌کننده است، زیرا بیشتر افرادی که مصرف مواد را در سال‌های نوجوانی و جوانی آغاز می‌کنند، به مصرف آن در سال‌های آینده نیز ادامه می‌دهند (نمازی، ۱۳۹۹؛ گاروفیلی، ۲۰۲۰). در فهرستی که توسط موسسه ملی سوء مصرف مواد (۲۰۱۵)، منتشر شده هشت عامل را به شرح زیر به عنوان پیشایندهای گرایش به مصرف مواد مطرح کرده‌اند: ۱- محیط خانوادگی آشفته و خصوصاً خانهای با والدین مصرف‌کننده یا مبتلا به بیماری روانی ۲- تعاملات ناکارآمد والدین ۳- فقدان دلبستگی متقابل والدین در پرورش فرزند ۴- احساس خجالت و رفتارهای پرخطرانه در کلاس درس ۵- ناکامی، عدم اعتماد به نفس و احساس حقارت ۶- مهارت‌های اجتماعی و سازگارانه ضعیف ۷- برقراری رابطه با همسالان منحرف یا همسالانی با گرایش به رفتارهای انحرافی ۸- قابل قبول نداشتن مصرف مواد در محیط مدرسه، بین همسالان و در محیط اجتماعی.

نیازهای بنیادی روان‌شناختی عبارت‌اند از: ارتباط و دلبستگی، احساس شایستگی و خودمختاری. ارضای بهینه این سه نیاز، باعث شکل‌گیری انگیزش درونی و رفتار خود تعیین‌گر می‌شوند که با عملکرد مؤثر فرد و بهزیستی روان‌شناختی او در ارتباط است (دسی و رایان، ۲۰۰۰). خودمختاری یعنی درونی شدن علت رفتارها و احساس آزادی در انجام رفتار. شایستگی یعنی احساس خودکارآمدی و تقویت استعدادها درونی و ارتباط نیز عبارت است از ایجاد روابط رضایت‌مندانه و ارضاکنده با دیگران؛ به طوری که بتواند آزادی، مراقبت و صمیمیت به وجود آورد (دسی و رایان، ۲۰۰۰). هنگامی که این سه نیاز در یک بافت اجتماعی به صورت رضایت بخش حمایت شود، افراد نشاط بیشتر، خودانگیزی و بهزیستی و سلامتی را تجربه خواهند کرد. در مقابل، عقیم کردن یا ناامیدی از این نیازهای اساسی منجر به کاهش خود-انگیزی و بیماری بیشتر می‌شود. در واقع، خنثی‌سازی نیازها در بسیاری از سبب‌شناسی آسیب‌شناسی روانی مورد کاربرد است (کوله و همکاران، ۲۰۱۹).

پژوهش‌ها نشان داده‌اند که ارضای نیازهای بنیادین، پیامدهای مثبت متعدد مثل بهزیستی، عملکرد و پشتکار دارد و از پیامدهای منفی مثل بی‌حالی و ترک درمان جلوگیری می‌کند (شلدون و همکاران، ۲۰۰۱). بر اساس یافته‌های پژوهشی موجود، ارضای نیازهای بنیادین خودپیروی، شایستگی و تعلق با بهزیستی (شلدون و نیمیک، ۲۰۰۶)، رضایت از زندگی (می‌یر و همکاران، ۲۰۰۷)، آرزوها (نیمیک و همکاران، ۲۰۰۹) و حرمت خود (توقرسن-تومانی، ۲۰۰۷)، رابطه مثبت و معناداری دارند که این ویژگی‌ها می‌توانند فرایند هویت‌یابی نوجوان را تحت تأثیر قرار دهند.

در صورتی که نیازهای روان‌شناختی اساسی برآورده شوند، احساس اعتماد به نفس و خودارزشمندی در افراد شکل می‌گیرد، اما در صورت ممانعت و برآورده نشدن این نیازها، فرد درکی شکننده، منفی، بیگانه و انتقادآمیز نسبت به خود و مؤلفه‌های اجتماعی خواهد داشت که این امر او را در برابر آسیب‌های اجتماعی و اعتیاد آسیب‌پذیر خواهد کرد (احمدی و قاسمی‌پور، ۱۴۰۰؛ اسماعیلی شهناء و همکاران، ۱۳۹۹؛ فتحی و همکاران، ۱۳۹۸؛ باباپور خیرالدین و همکاران، ۱۳۹۷؛ محمدی و همکاران، ۱۳۹۶؛ جیانگ و همکاران، ۲۰۲۱؛ گونزالز و همکاران، ۲۰۱۶؛ لی و همکاران، ۲۰۱۶؛ سوئنس و همکاران، ۲۰۱۲ و ویلیامز و همکاران، ۲۰۱۱).

با توجه به پژوهش‌های فوق به نظر می‌رسد نیازهای اساسی روان‌شناختی از جمله عوامل پیش‌بینی‌کننده گرایش به مصرف مواد مخدر باشد. به هر حال علی‌رغم بررسی‌های فراوان ذکر شده راجع به رابطه نیازهای اساسی روان‌شناختی با گرایش به مصرف مواد مخدر، نقش عوامل واسطه‌ای دخیل در این رابطه اغلب مورد غفلت واقع شده است که پژوهش حاضر نقش کنترل هیجانی را به عنوان میانجی‌گر این ارتباط مورد بررسی قرار می‌دهد.

راجر و نجاریان (۱۹۸۹) کنترل هیجانی را گرایش به بازداری در ابراز پاسخ‌های هیجانی می‌دانند. به عبارت دیگر، کنترل هیجانی یکی از سبک‌های ابراز هیجان است و دوسوگرایی در ابراز هیجانی و ابرازگری هیجانی، سبک‌های دیگر ابراز هیجان هستند. در این راستا دوسوگرایی در ابرازگری هیجانی، گرایش به ابراز هیجان ولی ناتوان از ابراز آن بودن، ابراز هیجان بدون تمایل واقعی و یا ابراز

کردن و سپس پشیمان شدن است (کینگ و امونز، ۱۹۹۰). از طرفی، ابرازگری هیجانی به نمایش بیرونی هیجان بدون توجه به ارزش (مثبت یا منفی) یا روش چهره‌ای، کلامی و حالت بدنی گفته می‌شود (کرینگ و همکاران، ۱۹۹۴).

راجر و نجاریان (۱۹۸۹) کنترل هیجانی را دارای ۴ مؤلفه می‌دانند: نشخوار که درجه اندیشناکی بر رویدادهای نگران‌کننده هیجانی را اندازه می‌گیرد؛ بازداری هیجانی که تمایل به بازداری هیجان تجربه شده را مورد سنجش قرار می‌دهد؛ کنترل پرخاشگری که بازداری خصومت‌ورزی را مورد بررسی قرار می‌دهد و کنترل خوش‌خیم که با تکانش‌گری ارتباط دارد و بدین منظور آورده می‌شود که از کنترل عصبانیت متمایز گردد. افرادی که دارای کنترل خوش‌خیم هستند، می‌توانند تکانه‌های فوری و تکانش‌گری خویش را کنترل نمایند. مطالعات نشان می‌دهد که بازداری انعطاف‌ناپذیر هیجان در بروز و ظهور برخی اختلالات رفتاری از جمله اضطراب (یونجوری، ۲۰۱۴)، افسردگی (چو و سوک، ۲۰۱۴) و سوء مصرف مواد (ماسا و همکاران، ۲۰۱۴؛ سپهری و کیانی، ۱۳۹۹؛ بگیان کوله مرز و همکاران، ۱۳۹۳؛ حبیبی و همکاران، ۱۳۹۳)، نقشی مهم ایفا می‌کند. بر عکس، افرادی که توانایی بالایی در ابراز هیجان دارند، در شرایط و موقعیت‌های مختلف می‌توانند احساسات خود را شناسایی کنند، آنها را تشخیص دهند و خود را بهتر با شرایط تنیدگی‌زا سازگار کنند. همچنین این افراد به دلیل توانمندی بالا در ابراز هیجان، از روابط بین فردی قوی‌تری در بیان و ابراز حالات هیجانی خود با دیگران برخوردارند و در نهایت سلامت روانی بالاتری را تجربه می‌کنند (پارکینز، ۲۰۱۲). بندورا نظریه‌پرداز یادگیری اجتماعی، معتقد است که اضطراب امتحان در یک زمینه اجتماعی تحول می‌یابد. بخشی از این مکانیزم، که بر اضطراب امتحان تأثیر می‌گذارد، الگوسازی و یادگیری مشاهده‌ای در اوایل دوره کودکی است. وی بیان می‌دارد که اضطراب امتحان می‌تواند از طریق تقویت جانشینی یا یادگیری مشاهده‌ای شکل گیرد (ابوالقاسمی و همکاران، ۱۳۹۴)، که این اضطراب می‌تواند در بروز هیجان منفی تأثیرگذار باشد. با توجه به اهمیت وافر کنترل هیجان در گرایش به اعتیاد و وجود خلا پژوهشی در این حیطه، بر آن شدیم در مطالعه حاضر کنترل هیجانی را به‌عنوان نقش میانجی، در ارتباط با نیازهای اساسی روان‌شناختی با گرایش به مصرف مواد مخدر به‌صورت موردی در دانش‌آموزان متوسطه دوم شهرستان نور مورد مطالعه و بررسی قرار دهیم.

• روش

پژوهش حاضر از نوع همبستگی و با استفاده از روش آماری الگویابی معادلات ساختاری انجام شد. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه دانش‌آموزان متوسطه دوم شهرستان نور در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بودند ($N=900$). در این پژوهش برای تعیین حجم نمونه با توجه به تعداد متغیرها و تخصیص ضریب ۱۵ برای هر متغیر، پس از تعیین تعداد نمونه (۹۰۰ نفر) نمونه‌ها با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. به این صورت که در مرحله نخست از بین چهار منطقه شهرستان نور، یک منطقه به‌صورت تصادفی ساده انتخاب شد. در مرحله دوم از بین تمامی مدارس متوسطه اول ۹ مدرسه به‌صورت تصادفی ساده انتخاب و سپس از بین تمامی خوشه‌ها (کلاس‌ها) ۱۱ کلاس به‌صورت تصادفی انتخاب شدند. با احتساب احتمال وجود پرسشنامه‌های ناقص ۲۵۰ نفر به عنوان حجم نمونه برآورد شد. در تحقیق پیش رو معیارهای ورودی و خروجی پرسشنامه‌های مورد استفاده هستند. همچنین ملاحظات اخلاقی رعایت شده به‌صورت زیر است: ۱- آزمودنی‌ها به‌صورت عادلانه انتخاب شدند، به گونه‌ای که احتمال قرار گرفتن هر یک از افراد جامعه در نمونه به یک نسبت بود. ۲- اخذ رضایت آگاهانه از آزمودنی‌هایی که در پژوهش شرکت کردند و اینکه در هر مرحله از پژوهش می‌توانند از ادامه آن انصراف دهند. ۳- تمامی افرادی که در پژوهش شرکت می‌کنند حق دارند که برای خود اسم مستعار انتخاب کنند تا شناخته نشوند. ۴- تضمین کردن اینکه اطلاعاتی که از آزمودنی‌ها به‌دست می‌آید به‌صورت محرمانه باقی بماند و منتشر نمی‌شود. ۵- پژوهشگر به هر فرد درگیر در فرایند پژوهش به‌طور اخلاقی احترام می‌گذارد و از تبعیض اجتناب می‌کند.

• ابزارها

الف. مقیاس گرایش به اعتیاد (IAPS addiction potential scale): این مقیاس ترکیبی از دو عامل آمادگی فعال و آمادگی منفعل است. مقیاس آمادگی به اعتیاد زرگر (۱۳۸۵)، (IAPS-41) دارای ۴۱ ماده (۳۶ ماده به اضافه ۵ ماده دروغ‌سنج) است. ۲۷ ماده آن مربوط به عامل آمادگی گرایش به اعتیاد فعال و ۹ ماده آن مربوط به آمادگی گرایش به اعتیاد منفعل دانش‌آموزان به مواد مخدر است.

نمره‌گذاری مقیاس آمادگی به اعتیاد بر اساس لیکرت چهار گزینه‌ای از صفر (کاملاً نادرست) تا ۳ (کاملاً درست) است. در مقیاس آمادگی به اعتیاد IAPS، این مقیاس دارای عامل دروغ‌سنج است که شامل ماده‌های شماره ۱۲، ۱۳، ۱۵، ۲۱ و ۳۳ می‌شود. برای به دست آوردن امتیاز کلی مقیاس باید مجموع امتیازات تک تک ماده‌ها (به غیر از مقیاس دروغ‌سنج) را با هم جمع کرد. این نمره دامنه‌ای از صفر تا ۱۰۸ را خواهد داشت. نمرات بالاتر به معنی آمادگی بیشتر فرد پاسخ‌دهنده برای اعتیاد است و برعکس. روایی هم‌زمان و سازه توسط سازندگان تأیید شد. اعتبار به روش آلفای کرونباخ ۰/۹۲ به دست آمد.

ب. پرسشنامه نیازهای اساسی روان‌شناختی (basic psychological needs questionnaire- BPNQ):

پرسشنامه نیازهای روان‌شناختی توسط دسی و ریان در سال ۲۰۰۰ به منظور ارزیابی ارضا نیازهای روانی ساخته شد. این پرسشنامه شامل ۲۱ ماده و ۳ خرده‌مقیاس است. خرده‌مقیاس‌ها عبارتند از: نیاز برای شایستگی دارای ۶ ماده (۳-۵-۱۰-۱۵-۱۳-۱۹)، نیاز برای تعلق دارای ۸ ماده (۲-۶-۷-۹-۱۲-۱۶-۱۸-۲۱) و نیاز برای خودپیروی شامل ۷ ماده (۱-۴-۸-۲۰-۱۷-۱۴-۱۱). نمره‌گذاری به صورت طیف لیکرت ۵ درجه‌ای خیلی زیاد=۵، زیاد=۴، نظری ندارم=۳، کم=۲، خیلی کم=۱، تنظیم شده است. ضرایب اعتبار حاصل از اجرای آن روی پدر، مادر، دوستان و شریک رومانتیک به ترتیب ۰/۹۱، ۰/۹۱ و ۰/۹۱ گزارش شده است (گاردیا و همکاران، ۲۰۰۰).

ج. پرسشنامه کنترل هیجانی (emotional control questionnaire-ECQ): در پژوهش حاضر، پرسشنامه تجدیدنظر شده

کنترل هیجانی به کار برده شده است. این پرسشنامه دارای ۵۶ ماده در ۴ مقیاس هر یک دارای ۱۴ ماده است که عبارتند از: نشخوار، بازداری هیجانی، کنترل پرخاشگری و کنترل خوش‌خیم. ضریب آلفای کرونباخ را برای کل مقیاس، ۰/۶۸ و برای زیر مقیاس‌های یاد شده به ترتیب ۰/۷۰، ۰/۷۶، ۰/۷۷، ۰/۵۸ گزارش نمود. راجر و نجاریان (۱۹۸۹) بین نشخوار و مقیاس روان‌آزرده‌گرایی پرسشنامه شخصیتی آیزنک همبستگی مثبت معناداری بین کنترل پرخاشگری و پرسشنامه کینه‌ورزی باس-دارکه، بین بازداری هیجانی و مقیاس برون‌گرایی پرسشنامه شخصیتی آیزنک و بین کنترل خوش‌خیم و روان‌گسسته‌گرایی پرسشنامه شخصیتی آیزنک همبستگی منفی یافتند که نشان‌دهنده روایی مناسب این پرسشنامه است. همسانی درونی برای زیرمقیاس‌های بازداری هیجانی، کنترل پرخاشگری، نشخوار و کنترل خوش‌خیم به ترتیب ۰/۷۷، ۰/۸۱، ۰/۸۶ و ۰/۷۹ گزارش شده است (راجر و نجاریان، ۱۹۸۹).

• یافته‌ها

الگوی اندازه‌گیری متغیر کنترل هیجانی را با ضرایب استاندارد و مقادیر غیر استاندارد به دست آمده نشان می‌دهد که درجات مختلف روی متغیرهای آشکار (گویه‌ها) بار شده است. واریانس خطای هر یک از گویه‌ها نیز گزارش شده است و به طور کلی بررسی روایی تمامی گویه‌های کنترل هیجانی، نشان می‌دهد که بار عاملی هیچ یک از گویه‌ها پایین تر از آماره ی ۰/۳۰ نیست و توان پیش بینی کنترل هیجانی را دارا هستند.

نکته: با توجه به نرمال بودن داده‌ها و طیف ابزار پرسشنامه‌های متغیرها که فاصله ای بود، از آزمون پارامتریک همبستگی پیرسون استفاده گردید. با بررسی مقیاس ابزار که فاصله ای می‌باشد و پیش فرض‌های آماری با استفاده از آزمون‌های، کشیدگی و چولگی، کولموگروف-اسمیرنوف نرمالی داده‌ها تأیید شد. در جدول شماره ۱ ماتریس همبستگی خرده‌آزمون‌های نیازهای اساسی روان‌شناختی و کنترل هیجانی با گرایش به مصرف مواد مخدر آمده است.

نتایج مندرج در جدول ۲ همبستگی معناداری بین خرده‌مقیاس‌های نیازهای اساسی روان‌شناختی و کنترل هیجانی با گرایش به مصرف مواد مخدر را نشان می‌دهد. بین خرده‌مقیاس‌های نیازهای اساسی روان‌شناختی با گرایش به مصرف مواد مخدر رابطه معکوس معنادار مشاهده می‌گردد. بین خرده‌مقیاس‌های کنترل هیجانی با گرایش به مصرف مواد مخدر رابطه مستقیم معنادار مشاهده می‌گردد. مقدار RMSEA برابر با ۰/۰۴۱ است. لذا این مقدار کمتر از ۰/۱ و نشان‌دهنده این است که میانگین مجذور خطاهای الگو مناسب است و الگوی قابل قبول است. همچنین مقدار کای دو به درجه آزادی (۲/۶۲) بین ۱ و ۳ است. میزان شاخص GFI، CFI و NFI نیز تقریباً برابر و بزرگتر از ۰/۹ است که نشان می‌دهند الگوی اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش، الگوی مناسب است.

جدول ۱. ماتریس همبستگی خرده آزمون‌های نیازهای اساسی روان‌شناختی و کنترل هیجانی با گرایش به مصرف مواد مخدر

متغیر	M	SD	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
نیاز برای شایستگی	۱۲/۶۵	۲/۲۷	۱											
نیاز برای تعلق	۱۷/۴۳	۲/۰۳	.۶۶**	۱										
نیاز برای خودپیروی	۱۵/۹۱	۲/۴۰	.۵۹**	.۸۰**	۱									
نیازهای روان‌شناختی	۴۵/۹۹	۸/۲۱	.۷۹**	.۸۴**	.۸۱**	۱								
بازداری هیجانی	۷/۰۸	۰/۹۶	.۲۲**	.۲۰**	.۲۱**	.۳۰**	۱							
کنترل پرخاشگری	۶/۴۳	۱/۰۹	.۱۴*	.۱۹**	.۲۳**	.۲۵**	.۸۲**	۱						
نشخوار	۷/۲۸	۱/۱۵	.۱۸**	.۱۵**	.۱۹**	.۲۹**	.۶۵**	.۶۶**	۱					
کنترل خوش‌خیم	۷/۹۲	۰/۸۹	.۲۲**	.۲۱**	.۱۸**	.۲۴**	.۷۴**	.۶۸**	.۷۲**	۱				
کنترل هیجانی	۲۸/۷۱	۳/۰۸	.۲۴**	.۲۷**	.۲۶**	.۳۳**	.۸۰**	.۷۹**	.۷۷**	.۸۳**	۱			
آمادگی فعال	۲۵/۳۶	۴/۷۶	-.۱۸**	-.۲۵**	-.۲۳**	-.۲۸**	.۲۲**	.۲۰**	.۱۸**	.۱۷**	.۲۰**	۱		
آمادگی منفعل	۲۶/۸۲	۵/۹۸	-.۲۶**	-.۲۱**	-.۱۹**	-.۳۰**	.۲۴**	.۱۹**	.۲۱**	.۱۹**	.۲۴**	.۷۷**	۱	
گرایش به مصرف مواد مخدر	۵۲/۱۸	۹/۱۰	-.۲۹**	-.۲۷**	-.۲۴**	-.۳۵**	.۲۵**	.۲۳**	.۲۶**	.۲۱**	.۳۲**	.۸۳**	.۸۰**	۱

** در سطح ۰/۰۱ معناداری است. * در سطح ۰/۰۵ معناداری است.

جدول ۲. شاخص‌های برازش حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها و متغیرها پس از یک گام تصحیح

نام آزمون	توضیحات	مقادیر قابل قبول	مقدار به دست آمده
χ^2/df	نسبی اسکور کای	< ۳	۲/۶۲۵
RMSEA	ریشه میانگین توان دوم خطای تقریب	< ۰/۱	۰/۰۴۱
GFI	شاخص برازندگی تعدیل یافته	> ۰/۹	۰/۹۹۴
NFI	شاخص برازش نرم	> ۰/۹	۰/۹۹۲
CFI	شاخص برازش مقایسه‌ای	> ۰/۹	۰/۹۹۵
DF			۲۶۱

با توجه به جدول ۳ تمامی مسیرهای نیازهای اساسی روان‌شناختی و کنترل هیجانی به‌طور مشخص ۰/۳۵- و ۰/۳۱- از واریانس مشترک گرایش به مصرف مواد مخدر را تبیین می‌کنند.

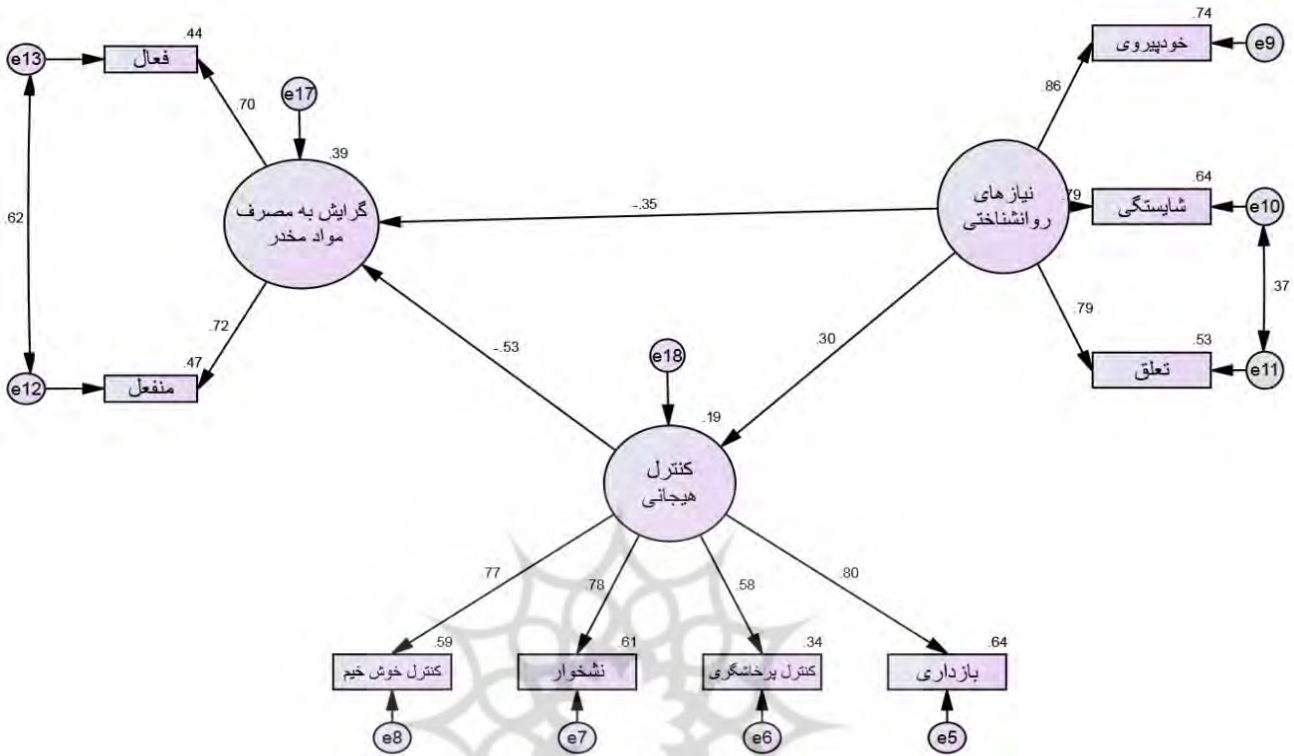
جدول ۳. برآورد مستقیم الگو به روش حداکثر درست‌نمایی (Maximum Likelihood (ML)

متغیر	b	β	R ²	t	P
نیازهای اساسی روان‌شناختی بر گرایش به مصرف مواد مخدر	-۰/۴۳	-۰/۳۵	۰/۱۵	۴/۱۰	۰/۰۰۱
کنترل هیجانی بر گرایش به مصرف مواد مخدر	-۰/۴۰	-۰/۳۱	۰/۱۲	۳/۷۶	۰/۰۰۱

با توجه به جدول ۴، مسیر غیرمستقیم نیازهای اساسی روان‌شناختی بر گرایش به مصرف مواد مخدر با میانجی‌گری کنترل هیجانی مشاهده می‌شود و به‌طور کلی مسیر به‌طور مجزا توان پیش‌بینی ($R^2=۰/۳۹$) از متغیر گرایش به مصرف مواد مخدر را دارند که ۳۹ درصد از این متغیر درون‌زا توسط این متغیرها قابل تبیین است، و ۶۱ درصد از متغیر گرایش به مصرف مواد مخدر توسط دیگر متغیرهای خارج از پژوهش تبیین می‌گردد.

جدول ۴. برآورد غیرمستقیم الگو با استفاده از روش بوت استرپ

متغیر	B	R ²	حد پایین	حد بالا	معناداری
نیازهای اساسی روان‌شناختی بر گرایش به مصرف مواد مخدر با نقش میانجی کنترل هیجانی	-۰/۵۳	۰/۳۹	-۰/۶۳	-۰/۴۲	۰/۰۰۱

نمودار ۱. الگوی نهایی آزمون‌شده به همراه آماره‌های پیش‌بینی استاندارد شده

• بحث

هدف این پژوهش بررسی نقش واسطه‌ای کنترل هیجانی در رابطه بین نیازهای اساسی روان‌شناختی با گرایش به مصرف مواد مخدر در دانش‌آموزان بود. نخستین یافته پژوهش حاضر این بود که بین خرده‌مقیاس‌های نیازهای اساسی روان‌شناختی با گرایش به مصرف مواد مخدر رابطه معکوس معنادار مشاهده می‌گردد. این یافته با پژوهش‌های احمدی و قاسمی‌پور (۱۴۰۰)، اسماعیلی‌شهنای و همکاران (۱۳۹۹)، فتحی و همکاران (۱۳۹۸)، باباپور خیرالدین و همکاران (۱۳۹۷)، محمدی و همکاران (۱۳۹۶)، جیانگ و همکاران (۲۰۲۱)، گونزالز و همکاران (۲۰۱۶)، و ویلیامز و همکاران (۲۰۱۱) همخوان است. در تبیین نتایج، یافته‌های جدید بالینی نشان می‌دهد که در شکل‌گیری اعتیاد، زمینه‌های رشدی ناسالم و آمادگی به اعتیاد، نقش اساسی ایفا می‌کند. نظریه استعداد اعتیاد بیان می‌کند برخی از افراد مستعد اعتیاد هستند و اگر در معرض آن قرار بگیرند مبتلا می‌شوند؛ در حالی که اگر کسی استعداد نداشته باشد معتاد نمی‌شود (قدیمی و همکاران، ۱۳۹۳). در واقع نتایج نشان می‌دهد ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی نقش مهمی در پیشگیری اعتیاد دارند و می‌تواند موجب کاهش رفتارهای پرخطر و افزایش سلامت روانی شود (دسی و رایان، ۲۰۱۱). مطابق با نظریه خودتعیین‌گری، نیازهای بنیادین روان‌شناختی از ویژگی‌های ذاتی افراد است و همه افراد در پی فعالیت‌هایی هستند که فرصت مناسب برای ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی را در اختیار آنها قرار می‌دهد (لیسی و همکاران، ۲۰۱۷؛ گونزالز و همکاران، ۲۰۱۶).

یافته دیگر پژوهش حاضر این بود که بین خرده‌مقیاس‌های کنترل هیجانی با مصرف مواد مخدر رابطه مستقیم معنادار مشاهده می‌گردد. این یافته با پژوهش‌های سپهری و کیانی (۱۳۹۹)، بگیان کوله مرز و همکاران (۱۳۹۳)، حبیبی‌کلیر و همکاران (۱۳۹۳)، حیدری و همکاران (۱۳۹۲)، ویلنز و همکاران (۲۰۲۰) و ماسا و همکاران (۲۰۱۴) همخوان است. در تبیین این یافته می‌توان گفت که نوجوانی دوره‌ای بسیار مهم برای مطالعه کنترل هیجانات است که با تغییر سریع رشد در نظام‌هایی که زمینه‌ساز کنترل هیجانات هستند

و منجر به تجربه هیجانات مکرر و شدیدتر می‌شود، مشخص شده است. علاوه بر این، مطالعه این فرایند برای دوره‌های کوتاه‌مدت برای دستیابی به این تغییرات سریع در هنگام وقوع، بسیار مهم است (گولون و تاف، ۲۰۱۲). در واقع افرادی که در کنترل هیجان خود مشکل دارند برای فرار از حالت‌های نامطلوب هیجانی خود ممکن است مواد مصرف کنند و گرایش به اعتیاد داشته باشند. در نتیجه، ممکن است افراد در کنترل رفتار مخاطره‌آمیز، به خصوص در زمینه سایر مشکلات کنترل هیجان، سطح دشواری بالایی را تجربه کنند. همچنین می‌توان گفت افرادی که هیجان‌خواهی بالایی دارند، پردازش داده‌ها و کنترل بازدارندگی ضعیف‌تری دارند و از این رو در مقایسه با افرادی که سطح پایین هیجان‌خواهی را دارند، بیشتر به سمت مصرف مواد گرایش پیدا می‌کنند.

یافته دیگر پژوهش حاضر نشان داد که الگوی پژوهش دارای برآزش بوده و مسیر غیرمستقیم نیازهای اساسی روان‌شناختی بر گرایش به مصرف مواد مخدر با میانجی‌گری کنترل هیجانی مشاهده می‌شود. این یافته با پژوهش‌های نیک‌خواه و یوسفی (۱۴۰۰)، خلیلی خضرآبادی و همکاران (۱۳۹۸) و آکلرپیلوت و همکاران (۲۰۱۹) همخوان است. (ریان و مولر، ۲۰۱۷)، معتقدند هنگامی که فرد با استفاده از توان و نیروی خود پیامدهای مطلوبی را نصیب خود می‌کند، به احساس شایستگی و کارآمدی می‌رسد. بنابراین زمانی که نیاز به شایستگی ارضا شود، فرد با باور به توانایی‌های خود مواجه می‌شود و بنا به احساس مؤثر بودن خود، پذیرای عواطف مثبت خواهد بود که کنترل را برای فرد به ارمغان خواهد آورد. به عبارت دیگر، موفقیت‌ها و ارضای نیاز به شایستگی زمینه‌ساز احساسات مثبتی می‌شود که می‌توان از آنها با عناوینی چون خودکارآمدی، باور به توانمندی‌های خود، انگیزش پیشرفت، دید مثبت و خوش‌بینی نسبت به مسائل. نتایج نشان داد که الگوی روابط ساختاری نیازهای اساسی روان‌شناختی با گرایش به مصرف مواد مخدر با نقش میانجی کنترل هیجانی در دانش‌آموزان متوسطه از برآزش کافی برخوردار است. بنابراین می‌توان گفت که نیازهای اساسی روان‌شناختی از طریق کنترل هیجانی موجب کاهش گرایش به مصرف مواد مخدر در دانش‌آموزان می‌شوند. در تبیین این یافته می‌توان گفت افرادی که احساس شایستگی دارند، بهتر می‌توانند راهکارهایی برای چالش‌های ایجاد شده در زندگی پیدا نمایند و از مشکلات عقب‌نشینی نمی‌کنند با توجه به اینکه این احساس ارتباط نزدیکی با عزت نفس دارد.

جهت تبیین این یافته‌ها و به‌طور کلی در قلب نظریه خودتعیینی که یک نظریه ارگانیسمی دیالکتیکی انگیزش است و برای بررسی رفتار با انگیزه در زمینه‌های مختلف از جمله ورزش، کار، مراقبت‌های بهداشتی و غیره استفاده شده است، این فرض اساسی است که انسان‌ها ذاتاً فعال هستند و با پیگیری خود برای ارضای نیازهای روانی استقلال، شایستگی و ارتباط هدایت می‌شوند، تئوری خودتعیین‌کننده مدعی است که نیاز روانی استقلال و خودمختاری برای رشد و ماهیت فعال افراد اساسی است. زمانی که فردی درک می‌کند که در موقعیتی، انتخابی دارد و آن را انتخاب می‌کند سطوح بالایی از خودمختاری را تجربه خواهد کرد. رفتار خودمختار، در مقابل رفتار کنترل‌شده، یک جز حیاتی برای درک انگیزه است. همچنین شایستگی نیاز روانی فرد به تعامل مؤثر با محیط خود و داشتن فرصت برای بیان توانایی‌های فرد است. شایستگی درک شده در هر رفتار داده شده با سطوح بالاتری از تداوم در آن رفتار همراه است. نیاز روان‌شناختی ارتباط با حسی از تعلق و ارتباط با دیگران در یک زمینه اجتماعی مربوط است. افرادی که سطوح بالایی از ارتباط با مردم را درک می‌کنند در محیط اجتماعی خود الگوهای رفتاری انطباقی از خود نشان می‌دهند. بنابراین زمانی که نیازهای بنیادین روان‌شناختی همچون استقلال و خودمختاری، شایستگی و تعامل مؤثر یا محیط فراهم می‌شوند، افراد احتمال بیشتری برای شروع فعالیت‌ها دارند و در طیف وسیعی این رفتارها حفظ و بستری برای رشد و شکوفایی فراهم می‌شود. افرادی که کنترل هیجانی دارند تمایل به درک و یادگیری از احساسات خود و دیگران دارند، از تجارب عاطفی معمول فاصله می‌گیرند و واکنش‌های احساسی جدید در پاسخ‌های خود به محیط ایجاد کنند و دارای مهارت بیان ماهرانه و صادقانه احساسات خود هستند که منجر به بسط روابط میان فردی می‌شود (کاشک و همکاران، ۲۰۲۰). به‌طور کلی این ویژگی‌ها منجر به تشخیص درست پاسخ‌های هیجانی مؤثر در ارتباط با رویدادهای روزمره، تشخیص درست رویدادها، گسترش دامنه بینش فرد و همچنین ایجاد نگرش مثبت درباره آنها می‌شود، ضمن اینکه افراد با ویژگی‌هایی همچون احساس عدم شایستگی، تکانشوری زیاد، تحریک پذیری بالا، ثبات هیجانی کم، عدم تفکر قبل از عمل و عدم همکاری و تعامل مؤثر با سایر افراد، عدم رضایت از سه نیاز استقلال، شایستگی و ارتباط (شالچی و همکاران، ۲۰۱۹) به سمت رفتارهای پرخطر مانند گرایش به مصرف مواد هدایت می‌شوند (رحیمی و همکاران، ۲۰۱۴).

• نتیجه گیری

نوجوانی دوره‌ای بسیار مهم برای مطالعه کنترل هیجانات است که با تغییر سریع رشد در سیستم‌هایی که زمینه‌ساز کنترل هیجانات هستند و منجر به تجربه هیجانات مکرر و شدیدتر می‌شود، مشخص شده است. افرادی که قادر به مدیریت و کنترل صحیح هیجانات در برابر چالش‌ها و مشکلات روزمره زندگی نیستند، بیشتر علائم تشخیصی اختلالات روانی را از خود نشان می‌دهند و به همین دلیل میزان گرایش به اعتیاد در این افراد بیشتر است. افراد مصرف‌کننده مواد و نوجوانانی که گرایش به اعتیاد دارند در تنظیم و مدیریت هیجانشان دچار مشکل هستند. این افراد هنگام روبه رو شدن با چالش‌ها و مشکلات زندگی به‌جای استفاده از راهبردهای حل مسأله و مهار هیجانات منفی، به سمت مصرف مواد روی می‌آورند و با استفاده از مصرف مواد حالات روانی خودشان را تسکین می‌دهند. استفاده از مواد به منظور تنظیم هیجانات منفی و ناخوشایند در این افراد می‌باشد، در واقع استفاده از مواد مخدر ممکن است راهی برای فرار از واقعیت و کنار آمدن با استرس، افسردگی و نگرانی در آنها باشد.

هر پژوهش دارای محدودیت‌هایی است که پژوهش حاضر نیز از آن مستثنی نبوده است. نتایج پژوهش حاضر قابل تعمیم به دانش‌آموزان متوسطه شهرستان نور است و در صورت نیاز به تعمیم به سایر دانش‌آموزان با احتیاط و دانش کافی این کار صورت بگیرد. همچنین گرایش به مصرف مواد بر مبنای پرسشنامه جمع‌آوری شد. این امر می‌تواند به‌صورت ناهشیار یا هشیار، مقاومت افراد را تحریک کند و گرایش واقعی و یا حتی رفتار مصرف مواد را در برنگیرد. در نتیجه استفاده از ابزارهای مستقیم نظیر مصاحبه در مطالعات آتی پیشنهاد می‌شود. پیشنهاد می‌شود مشاوران و درمانگران حوزه نوجوانان در فرایند درمان ارضا نیازهای روان‌شناختی نوجوانان را به‌عنوان عوامل مشکلات روان‌شناختی در نظر داشته باشند. پیشنهاد می‌شود در مدارس با برگزاری کارگاه‌های آموزشی در زمینه آگاه‌سازی دانش‌آموزان درباره تأثیرات منفی استفاده از مواد اقدام کنند و کلاس‌های آموزشی برای والدین و مدیران و معلمان مدارس برگزار و نحوه ارضا نیازهای روان‌شناختی نوجوانان تبیین گردد. در اجرای پژوهش، ضمن عدم درج نام افراد در پرسشنامه برای در نظر گرفتن موازین اخلاقی به آزمودنی‌ها اطمینان داده شد اطلاعات آنان محرمانه خواهد ماند. مختار بودن آزمودنی‌ها به خروج از پژوهش برای حفظ منزلت انسانی رعایت شد.

• تضاد منافع

نویسندگان اذعان می‌کنند که در این مقاله هیچ نوع تعارض منافی وجود ندارد.

• تشکر و قدردانی

از تمامی کسانی که در انجام این پژوهش یاری‌گر ما بودند، تشکر و قدردانی می‌شود.

• منابع

- ابوالقاسمی، عباس؛ مهرابی زاده هنرمند، مهناز؛ نجاریان، بهمن و شکرکن، حسین. (۱۳۹۴). اثربخشی روش درمانی ایمن‌سازی در مقابل تنیدگی و حساسیت‌زدایی منظم در دانش‌آموزان مبتلا به اضطراب امتحان. *مجله روان‌شناسی*، ۲۹، ۴.
- احمدی، سبا؛ قاسمی‌پور، یداله. (۱۴۰۰). مقایسه ترس از صمیمیت، ناگویی هیجانی و ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی در افراد موفق و ناموفق در ترک اعتیاد. *فصلنامه علمی اعتیادپژوهی*، ۱۵ (۶۲): ۲۰۴-۱۸۵
- اسماعیلی شهناء، معصومه؛ شالچی، بهزاد و احمدی، عزت‌اله. (۱۳۹۹). نقش میانجی ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی در ارتباط عملکرد خانواده و موقعیت اقتصادی-اجتماعی با اعتیادپذیری جوانان. *فصلنامه پژوهش‌های نوین روان‌شناختی*، ۱۵ (۵۷): ۳۴-۴۹.
- باباپور، خیرالدین؛ پور شریفی، حمید؛ حشمتی، رسول و ناصری انباردان، حسین. (۱۳۹۷). نقش رگه‌های سرشت و منش شخصیت، نیازهای بنیادین روان‌شناختی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه در پیش‌بینی آسیب‌پذیری به اعتیاد، *مجله تحقیقات علوم رفتاری*، ۱۶ (۲)، ۱۵۰-۱۴۲.
- بگیان کوله مرز، محمدجواد؛ نریمانی، محمد؛ سلطانی، ساناز و مهرابی، علیرضا. (۱۳۹۳). مقایسه نارسایی هیجانی و کنترل عواطف در سوء مصرف کنندگان مواد و افراد سالم. *اعتیاد پژوهی*، ۸ (۲۹)، ۱۴۷-۱۳۱.

- حبیبی کلیر، رامین؛ فرید، ابوالفضل و عبدالملکی، سالار. (۱۳۹۳). بررسی رابطه تنظیم هیجانی با گرایش به اعتیاد در شهروندان. اولین کنفرانس سراسری توسعه پایدار در علوم تربیتی و روان‌شناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی.
- حیدری، ناصر؛ پورابراهیم، تقی؛ خدابخشی کولایی، اناهیتا و مصلی نژاد، لیلی. (۱۳۹۲). رابطه سبک کنترل هیجانی و تاب‌آوری در برابر مصرف مواد مخدر در دانش‌آموزان پسر دبیرستانی. *مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان*. ۱۲ (۸): ۵۹۹-۶۱۰.
- خلیلی خضرآبادی، مهدیه؛ شفقتی، سعید؛ اسحاقی مقدم، فائزه و رفیعی پور، امین. (۱۳۹۸). پیش‌بینی اضطراب امتحان بر اساس نیازهای بنیادین روان‌شناختی و تنظیم شناختی هیجان بین دانشجویان دانشگاه فرهنگیان. *نشریه علمی آموزش و ارزشیابی*، ۱۲ (۴۸)، ۸۵-۱۰۲.
- راجر، درک. (۱۹۹۳). *تغییرات زندگی، کنترل فشار روانی و شیوه‌های مقابله*. ترجمه بهمن نجاریان و ایران داوودی (۱۳۹۵). تهران: رشد، ص ۷۲.
- سپهری، مینا؛ کیانی، قمر. (۱۳۹۹). رابطه تنظیم شناختی هیجان و گرایش به اعتیاد: نقش میانجی احساس تنهایی اجتماعی عاطفی و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه. *فصلنامه علمی اعتیادپژوهی*، ۱۴ (۵۶): ۳۱۳-۳۳۸.
- فتحی، آیت‌اله؛ علیوندی وفا، مرضیه؛ رضایی، نورمحمد؛ بنازاده اصل و پیشرو، صمد. (۱۳۹۸). بررسی نقش نیازهای بنیادین روان‌شناختی در گرایش به اعتیاد و احساس امنیت اجتماعی دانش‌آموزان شهرستان اهر. *مطالعات امنیت اجتماعی، فصلنامه علمی مطالعات امنیت اجتماعی*، ۱۰ (۵۸)، ۱۲۷-۱۵۶.
- قاسمی، وحید. (۱۳۹۰). برآورد حجم بهینه نمونه در الگوهای معادله ساختاری و ارزیابی کفایت آن برای پژوهشگران اجتماعی. *مجله جامعه‌شناسی ایران*، ۱۲ (۴): ۱۳۸-۱۶۱.
- قربانی، راضیه؛ رئیسی زهره. (۱۳۹۸). تأثیر قصه درمانی بر اضطراب مدرسه دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی. *سلامت روان کودک (روان کودک)*، ۶ (۴): ۱۶۸-۱۷۸.
- قدیمی، آزاده؛ گرمی، جهانگیره؛ یزدانبخش، کامران (۱۳۹۳). رابطه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و باورهای فراشناخت با استعداد اعتیاد *مجله اصول بهداشت روانی*، ۲۱۱۷، ۷۳-۳.
- محمدی، راحله؛ سرافراز، مهدی و قربانی، نیما. (۱۳۹۶). مقایسه‌ی نیازهای بنیادی روانی، حمایت اجتماعی و استرس در گروه معتاد و غیرمعتاد: تفاوت‌های جنسیتی. *پژوهش نامه روان‌شناسی مثبت*، ۳ (۱): ۶۰-۴۹.
- نجفی، محمود؛ محمدی فر، محمدعلی و عبدالهی، معصومه (۱۳۹۴). نقص عملکرد هیجانی و گرایش به سوء مصرف مواد: نقش مؤلفه‌های تنظیم هیجان، تحمل پریشانی و هیجان خواهی، *فصلنامه سلامت اجتماعی و اعتیاد*، ۵ (۵): ۶۸-۵۳.
- نمازی، سمیه. (۱۳۹۹). پیش‌بینی گرایش به اعتیاد و اختلالات مرتبط با مواد مخدر در دانشجویان شهر کرمانشاه بر اساس نگرش مذهبی و کیفیت زندگی. *پژوهش در دین و سلامت*، ۶ (۲): ۷۲-۶۲.
- نیک‌خواه، مهسا؛ یوسفی فریده. (۱۴۰۰). رابطه بین ارضای نیازهای اساسی روانشناختی در مدرسه و بهزیستی هیجانی دانش‌آموزان: نقش واسطه‌گری راهبردهای تنظیم شناختی هیجان. *مجله علوم روانشناختی*، ۲۰ (۹۹): ۴۲۶-۴۱۳.
- Arteaga, I., Chen, C.-C., & Reynolds, A. J. (2010). Childhood predictors of adult substance abuse. *Children and Youth Services Review*, 32(8), 1108-1120.
- Auclair-Pilote, J., Lalande, D., Tinawi, S., Feyz, M., & De Guise, E. (2019). Satisfaction of basic psychological needs following a mild traumatic brain injury and relationships with post-concussion symptoms, anxiety, and depression. *Disability and rehabilitation*, 1-9.
- Cha N, Sok S. (2014). Depression, Self esteem and Anger Expression Patterns of Korean Nursing Stude *International Nursing Review*, 61(1):109-15.
- Deci, E. L. & Ryan, R. M. (2000). The What and Why of goal pursuit: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11, 227-268.
- Deci, E. L. & Ryan, R. M. (2008). Self-determination theory: A macrotheory of human motivation, development, and health. *Canadian psychology/Psychologie canadienne*, 49(3), 182-185.
- Deci, E. L. & Ryan, R. M. (2011). Levels of analysis, regnant causes of behavior and well-being: The role of psychological needs. *Psychological Inquiry*, 22(1), 17-22.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The what and why of goal pursuits: Human needs and the selfdetermination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268.
- Deci, E. L., Ryan, R. M., Gagné, M., Leone, D. R., Usunov, J., & Kornazheva, B. P. (2001). *Need satisfaction, motivation, and well-being in the work organizations of a former eastern bloc country: A cross-cultural study of self-determination*. *Personality and social psychology bulletin*, 27(8), 930-942.
- Farnia, V., Afshari, D., Abdoli, N., Radmehr, F., Moradinazar, M., Alikhani, M & Farhadian, N. (2020). *The effect of substance abuses on depression, anxiety, and stress (DASS-21) in epileptic patients*. *Clinical Epidemiology and Global Health*, 9, 128-131.
- Garofoli, M. (2020). *Adolescent Substance Abuse. Primary Care: Clinics in Office Practice*, 47, 2, 383-394.

- Goldstein, S. E., Davis-Kean, P. E., Eccles, J.S. (2005). Parents, peers, and problem behavior: a longitudinal investigation of the impact of relationship perceptions and characteristics on the development of adolescent problem behavior. *Develop Psycho*, 41 (2): 401-411.
- González, L. Tomás, I. Castillo, I. Duda, J. L. & Balaguer, I. (2016). A test of basic psychological needs theory in young soccer players: time lagged design at the individual and team levels. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*.
- Guardia, G. J. Deci, E. L., & Ryan, R.M. (2000). Withinperson variation in security of attachment: A self theory perspective on attachment, Need Fulfillment and wellbeing. *Journal of personality and social psychology*, 79, 367-38.
- Gullone, E., & Taffe, J. (2012). The emotion regulation questionnaire for children and adolescents (ERQ-CA): A psychometric evaluation. *Journal of Psychological Assessment*, 24(2), 409–417.
- Halvari, A. E. M., Halvari, H., & Deci, E. L. (2019). Dental anxiety, oral health related quality of life, and general well being: A self determination theory perspective. *Journal of Applied Social Psychology*, 49(5), 295-306.
- Hammond, A.M., Khurana, A., Stormshak, E. A. (2021). Adolescent measures of family socioeconomic status: Reliability, validity, and effects on substance use behaviors in adolescence and young adulthood Author links open overlay panel. *Preventive Medicine Reports*, 21, 101317.
- Ilies, R. Wagner, D. Wilson, K. Ceja, L. Johnson, M. DeRue, S. & Ilgen, D. (2017). Flow at Work and Basic Psychological Needs: Effects on Well Being. *Applied Psychology*, 66(1), 3-24.
- Jiang, S., Jiang, C., Ren, Q & Wang, L. (2021). Cyber victimization and psychological well-being among Chinese adolescents: Mediating role of basic psychological needs satisfaction and moderating role of positive parenting. *Children and Youth Services Review*, 130, November 2021, 106248.
- King, L.A., & Emmons, R.A. (1990). Conflicts over emotional expression: Psychological and physical correlates. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58, 864- 877.
- Kring, A.M., Smith, D.A., & Neal, J.M. (1994). Individual differences in dispositional expressiveness: Development and validation of emotional expressivity scale. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66(5), 934- 949.
- Koole, S. L., Schlinkert, C., Maldei, T., & Baumann, N. (2019). Becoming who you are: An integrative review of self determination theory and personality systems interactions theory. *Journal of personality*, 87(1), 15-36.
- Kusk, M, Trnka A, Mana J, Nikolai T. Emotional Creativity: A Meta-analysis and Integrative Review. *Creativity Research Journal*. 2020; 32(2) 151-160. LeNoue SR, Riggs PD. (2016). Substance abuse prevention. *Child and Adolescent Psychiatric Clinics*.;25(2):297-305.
- Li, D., Zhang, W., Li, X., Zhou, Y., Zhao, L., & Wang, Y. (2016). Stressful life events and adolescent Internet addiction: The mediating role of psychological needs satisfaction and the moderating role of coping style. *Computers in Human Behavior*, 63, 408-415
- Liu, Q., Huang, J., Zhou, Z. (2020). Self-expansion via smartphone and smartphone addiction tendency among adolescents: A moderated mediation model. *Children and Youth Services Review*, Volume 119, December 2020, 105590.
- Massah O, HoseinSabet F, Doostian Y, A'zami Y, Farhoudian A.(2014). The Role of Sensation-seeking and Coping Strategies in Predicting Addiction Potential among Students. *Practice in Clinical Psychology*, 2(3):173-80.
- Meyer, B. , Enstorm, M. K. , Harstveit, M. , Bowles, D. P. , & Beevers, C. G. (2007). Happiness and despair on the catwalk: Need satisfaction, wellbeing, and personality adjustment among fashion models. *The Journal of Positive Psychology*, 17-2 ,2.
- Niemiec, C. P. , Ryan, R. M. , & Deci, E. L. (2009). The path taken: Consequences of attaining intrinsic and extrinsic. *Pragmatics and Intercultural Communication*, 5(1):46-54.
- Parkins R.(2012). Gender and Emotional Expressiveness: An Analysis of Prosodic Features in Emotional Expression. *Journal of Personality Assessment*, 58, 389-404.
- Weed, N., Butcher, N.J., McKenna, T., & Ben-Porath, Y. (1992). New measures for assessing alcohol and other drug problems with MMPI-2, APS & AAS *Journal of Personality Assessment*, 58, 389-404.
- Rahimi AS, Ghorbani N, Rafiei H, Farhoudian A, Soleymani-nia L, Massah O. Prediction of Substance Use among College Students Based Upon Personality Traits. *Addiction Researches*. 2014;14(5):67-74
- Roger, D., & Najarian, B. (1989). The construction and validation of a new scale for measuring emotion control. *Personality and Individual Differences*, 10, 845- 853.4
- Ryan, R. M., & Moller, A. C. (2017). Competence as central, but not sufficient, for high-quality motivation: A self-determination theory perspective. In A. J. Elliot, C. S. Dweck, & D. S. Yeager (Eds.), *Handbook of competence and motivation: Theory and application* (p. 214–231). The Guilford Press. Seligman, M. E. P., & Peterson, C. (2004). *Character strengths and virtues: A handbook and classification*. Washington, DC, US: American Psychological Association; New York: Oxford University Press
- Shalchi B, Parnian Khooy M. Satisfaction of Basic Psychological Needs in Patients with Substance Use Disorder and Normal Persons: A Research Based on Self-Determination Theory. *Hormozgan Medical*. 2019;23(2):1-5
- Sheldon, K. M. , Elliot, A. J. , Kim, Y. , & Kasser, T. (2001). What is satisfying about satisfying events? Testing 10 candidate psychological needs. *Journal of Personality and Social Psychology*, 339-325 ,80.
- Sheldon, K. M. , & Niemiec, C. P. (2006). It's not just the amount that counts: Balanced need satisfaction also affects well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 341-331 ,91.
- Soenens, B. Park, S. Y. Vansteenkiste, M. & Mouratidis, A. (2012). Perceived parental psychological control and adolescent depressive experiences: A cross-cultural study with Belgian and South-Korean adolescents. *Journal of adolescence*, 35(2), 261-272.

- Thogersen-toumani, C. , & toumanis, N. (2007). A selfpresentation theory approach to the study of body image concerns, selfpresentation and self-perceptions in a sample of aerobic instructors. *Journal of Health Psychology*, 315-301 ,12.
- Thomason, E., Himle, A. J., Tolman, M. R., Sue, R., Savas, A. (2007). The effect of social anxiety, generalized anxiety, depression and substance abuse on child support payment compliance among non-custodial parents. *Children and Youth Services Review*, 79, 180-185.
- Unjore S. Excitement or Anxiety? A Case Study of Indian Postgraduate Sojourners at University of Nottingham. *British Journal of Guidance & Counselling*. 2014;42(5):557-67.
- Williams, G. C. Patrick, H. Niemiec, C. P. Ryan, R. M. Deci, E. L. & Lavigne, H. M. (2011). The smoker's health project: a self-determination theory intervention to facilitate maintenance of tobacco abstinence. *Contemporary clinical trials*, 32(4), 535-543.
- Williams, G. C. Patrick, H. Niemiec, C. P. Ryan, R. M. Deci, E. L. & Lavigne, H. M. (2011). The smoker's health project: a self-determination theory intervention to facilitate maintenance of tobacco abstinence. *Contemporary clinical trials*, 32(4), 535-543
- Wilens, T. E. Martelon, M. K., Anderson, P. J., Shelley-Abrahamson, R & Biederman, J. (2020). Difficulties in emotional regulation and substance use disorders: A controlled family study of bipolar adolescents. *Drug and Alcohol Dependence*, Volume 132, Issues 1-2, 1, 114-121.

